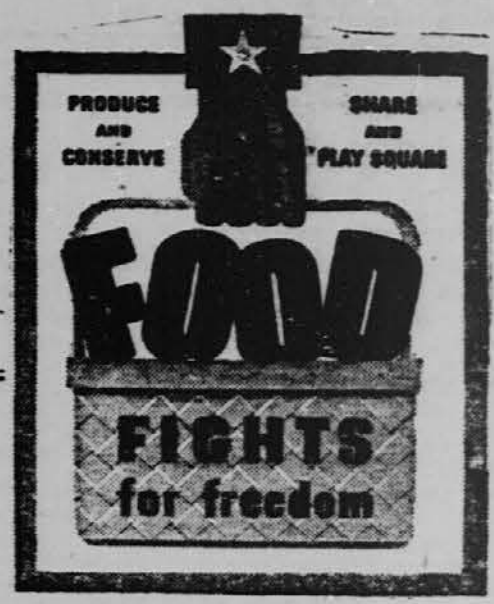

ŠTATELJIH Prosim, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ke Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebuje list Vaš ovanje. Skušajte naprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.
Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 74 — Št. 1116 E. 7th St. — LOLUME LII. — LETNIK LII. NEW YORK, FRIDAY, APRIL 14, 1944 — PETEK, 14. APRILA, 1944

KRIM BO HITRO IZČIŠČEN

Ruske armade drve čez Krim in so včeraj zavzele pristanišči Feodosijo na vzhodnem in Jevpatorijo na zapadnem obrežju polotoka, so zavzele prestolico Krima Simferopol in pognale sovražnika proti Sevastopolu, ki je blokiran z vseh strani.

Marsal Stalin je v treh naglo si sledečih dnevih poveljnih naznanil velikanske uspehe na Krimu ter je čestital četrti ukrajinski armadi generala Feodorja I. Tolbuhina k zavzetju Jevpatorije ter armadi generala Andreja Jeremenka k zavzetju Feodozije.

Arjadi obeh generalov sta včeraj napredovali 15 do 35 milj in dosegli najhitrejšo in mogoče tudi največje zmage v sedanji vojni.

V svojem naglem prodiranju so Rusi vjeli 20.000 nacijs in osvobodili nad 600 mest, trgov in vasi.

Ob istem času pa je tretja ukrajinska armada generala Rodiona J. Malinovskega popolnoma očistila predel ob vzhodnem bregu Dnjestra ter zavzela Ovidiopol ob ustju Dnjestra, od koder vozi železnica po ferry čez 4 milje široko laguno v Akkerman.

Stalin je zapovedal v Moskvi več ur streljati s topovi, da se proslavijo velike zmage.

Stalin je prvič v sedanji vojni oznanil tri zmage v enem dnevu.

Tilbuhinove in Jeremenkove čete se razgrinjajo na vse strani po planjavah srednjega Krima ter napredujejo z velikimi skupinami tankov in kavalarije tako naglo, da pogosto puščaj za seboj velike nemške in rumunske oddelke, katere potem počasi uničujejo. Taki oddelki, posebno rumunski, se pozneje navadno podajo skupno s svojimi častniki.

General Tolbuhin, ki prodira od severa, ima pravzaprav dve armadi, katerih ena je zavzela Jevpatorijo in pri tem napredovala 32 milj, druga pa je zavzela Simferopol in napredovala 11 milj ter po zavze-

3000 AEROPLANOV NAD NEMČIJO

Včeraj je že šesti zaporedni dan napadlo razne nemške kraje nad 3000 ameriških velikih bombnikov in napadalnih aeroplanov in so popolnoma porušili šest tovarn za aeroplanov in eno letališče v južni Nemčiji in eno na Madžarskem, drugi aeroplani pa so bombardirali razne kraje v Belgiji in ob francoski obali.

Ameriški aeroplani so prišli iz Anglije in Italije in so bombardirali tovarne v Augsburgu in Schweinfurtu ter razne naprave okoli Budimpešte.

Zavezniški bombniki zadnjih sedem dni brez prsetanka bombardirajo nemške in zasedene kraje in povpečno vrže vsako uro 130 aeroplanov po 150 ton bomb ter je od sobote bilo vrženih na razne kraje Evrope nad 20.000 bomb.

Proti zavezniškim aeroplanom se je dvignilo veliko število nemških napadalnih aeroplanov in v zraku je nastalo mnogo bitk od Rokavskega prelivu pa do Karpatov in v teh bojih je bilo uničenih 134 nemških aeroplanov. En angleški

Zinka Milanov bo pela v S. N. Domu v Clevelandu

Zinka Milanov, slavna hrvaška umetnica in članica Metropolitan Opere v New Yorku, bo nastopila na koncertu v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue, Cleveland.

Koncert, čigar čisti dobiček gre v pomoč žrtvam osvobodilne borbe v Jugoslaviji, se prične ob 8. popoldne, v nedeljo, dne 16. aprila.

Madžari se upirajo

Moskovski radio naznanja, da so se honvedske (domobranske) garnizije v Nagyvaradu, Miskolcu in drugih mestih pred več dnevi uprle proti nemški okupacijski armadi. Poveljnik sedme madžarske armade general Vilmos Nagy se še vedno upira v Transilvaniji.

aeroplan pa je razbil nad Dansko dva nemška aeroplana.

Sinoči so Amerikanci izgubili 58 aeroplanov, 11 bombnikov in dva napadalna aeroplana iz Italije ter 36 bombnikov in 8 napadalnih aeroplanov iz Anglije.

Jugoslovanska fronta

London, 12. aprila. — Radijsko poročilo Osvobodilne vojske navaja, da napadajo partizanske čete sovražne črte v celem predlju od Petrinja do Knina. Sovražnik je utrpel že občutne izgube.

Na železniški progi Bihač-Bosanska Krupa so bili poškodovani tiri in sovražna postojanka Gradina je bila zavzeta po osvobodilnih četah. V bitki za ta kraj je bilo ubitih mnogo sovražnikov in precej jih je utonilo v reki Una.

Uspešen napad je bil izveden na progo med Sunja-Sišakom ter na več drugih mestih.

V Srbiji so dobile Nedičeve čete sveža ojačanja in ravnatako satelitske bolgarske čete, ki se bore proti partizanom pri Ivanjici ter v dolini reke Studenica.

V vzhodni Bosni je sovražnik precej aktiven. Pri Foči in Kalinoviku je dobil ojačanja iz Sarajeva, Gorazda in Nevesinja z namenom, da prične voditi zopetno ofenzivo proti osvobodilnim divizijam.

Moštvo 7. brigade se je spoprijelo v boju z SS oddelki divizije Princ Evgen. Nemci so zgubili v tej bitki 73 mrtvih in precej vojnega materijala, ki je prav prišel partizanskim oddelkom.

V kraju Vesela so naši uničili električno centralo, ki je dovajala tok v Bugojno.

V osrednji Bosni se čete 5. divizije bore proti Mihajlovičevim četnikom.

BOJI PRI IDRIJI NA SLOVENSKEM

V Sloveniji se vrši ostri boji v več krajih in bojevanje se nadaljuje v idrijskem okolju. Vsi napadi sovražnika so bili odbiti. Nemci so imeli precej mrtvih in ranjenih.

Uničevanje sovražnega obrežnega brodcva

V Dalmaciji oziroma na dalmatijskih otokih pomagajo partizanom zavezniki z napadi iz zraka. Več sovražnih obrežnih prevoznih ladij in čolnov je bilo spet uničenih. Pri otoku Korčuli pa je bil potopljen sovražni obrežni parnik.

Na kopnem so pri Cavtatu in Pogoracu naše odinice razbile eno lokomotivo, dva potniška vagona in deset tovornih vlakov.

ZAVEZNIŠKI PRITISK NA NEUTRALNE DRŽAVE

Združene države in Anglija sta pokazali svojo resno politiko do nevtralnih držav, kó sta od Turčije zahtevali, da preneha pošiljati Nemčiji krom, sta omejili gospodarske odnose z Irsko ter sta ostro protestirali pri Španski, ker je prestregla zavezniški petrolej in sta ji zagrozili, da tega v bodoče ne bosta več trpeli.

Vsi ti protesti so predprava za veliki zavezniški vpad, da nevtralne države tekem napada in bojev, ki bodo sledili, ne bi pomagale Nemčiji s pošiljanjem različnega blaga. — Slični protesti bodo poslani tudi še Švedski in Portugalski, ako že niso bili poslani.

Lehman je padel po stopnicah

Bivši newyorški governor, Herbert Lehman, ki je odšel pred nedavnim v Kairo, kjer je bilo poročano, da bo imel posvete tudi z zamejno jugoslovansko vlado glede nudenja pomoči po UNRRA, katere načelnik je, je padel po marmornatih stopnicah v angleški poslanski palači v Alžiru in si je poškodoval nogo v kolenu.

Lehman je bil v angleški poslanski palači na gostiji, kot je zdaj prišlo na dan in Angličji radi tega menda niso hoteli poročati v svet, kje se je Lahmanu pripetila nezgoda. Kot piše znani washingtonski dopisnik so na načelnika UNRRA čakali ameriški uradniki v Kairo par tednov, ker so se

GENERAL NEDIČ JE BIL AGENT NEMŠKE ŠPIJONAŽE, — PRAVI RUSKI ČASNIKAR

Iz Moskve smo prejeli brzojavni članek, katerega nam je poslal službeni tisk Vse-slovenskega odbora v Moskvi, in kateri je bil spisan ob priliki tretje obletnice napada na Jugoslavijo. — Članek, katerega je spisal Semjon Belinkov, se glasi:

“V aprilu, 1941, so fašisti vpadli na jugoslovansko ozemlje. Hitlerjevi agentje s pustili tri vhode odprte za nemške, italijanske in madžarske ter bolgarske čete. General Nedič, ki je v v eč kabinetih belgradske vlade držal mesto vojnega ministra ter je bilo istočasno tudi agent nemške špijonaže, je nalašč pustil nezavarovan prehod v Vardarsko dolino. Če tekom prvih dni okupacije se je namreč ta izdajalec izvil okrog v nemških štabnih artiljerijah in nagovorjal jugoslovanske čete naj prenehajo z vsakim odporom proti Nemcem, ter njihovih satelitom.

“Po raztrganju Jugoslavije in izbrisaniu njenega imena je Hitler bahaško izjavil, da je vzpostavil svoj krvavi “novi red” na Balkanu za bodočih tisoč let. Ali Nemci so v tem slučaju slabo preцениli patriotizem Slovanov ter veliko svobodoljubnost Srbov, Slovencev in Hrvatov. Vpadnik je sejal v Jugoslaviji veter in zlažanje vihar.

“Jugoslovansko ljudstvo je ostalo zvesto svojim slavnim zgodovinskim tradicijam in je ohranilo svojo veliko tojalnost

Newjerseyski farmerji ne marajo japonskih poljedelskih delavcev

Great Meadows, N. J., 12. aprila — Mlad, 23 let star farmer Edward Kowalick, je napravil na pristojne vladne oblasti prošnjo, da mu dajo na razpolago kake delavce, ker nima dovolj delovnih moči za obdelovanje svoje farme. Urad W R A (War Relocation Authority) mu je končno priskočil na pomoč s tem, da mu je ponudil japonske delavce. S tem pa se je začela za Kowalicka prava smola. Okoliški farmerji so takoj pritiskali nanj, da mora japonske delavce poslati stran, sicer se mu ne bo dobro godilo in Japoncem tudi ne. Kowalick se menda ni takoj podal, a je pristal na zahtevo zdaj, ko mu je iz neznanega vzroka pogorelo gospodarsko poslopje, v katerem je imel sedem ton umetnega gnojila in je celotna škoda znašala \$800.

Ogenj je izbruhnil ravno, ko so imeli farmerji sestanek, na katerem so razpravljali kako bodo spravili Japonce s Kowalickove farme. Sestanek farmerjev in drugih lokalnih prebivalcev kraja se je vršil v šolskem poslopju ter je štel 400 ljudi, ki so vsi glasno zahtevali, da Japonci morajo stran. Japonci, ko so videli kako stvari stoje, so se tudi pripravili na odhod in Kowalick je imeli vršiti razgovori glede reliefa za Balkan, medtem pa se je Lehman v Alžiru pripetila za Angleže nekoliko nerodna nezgoda.

Vstopite ta mesec v članstvo Rdečega križa.

Švicarji izstrelili ameriški bombnik

Kot pravi neko poročilo iz Berna v Švici, je v Švici pristalo 13 ameriških bombnikov, ko so se vračali z napada na Nemčijo. En bombnik so izstrelili švicarski zasledovalni znamenjih pozvan, da se pro-aeroplani. Bombnik je bil po znamenjih pozvan, da se pristovoljno spusti na tla, toda se za znamenja ni zmenil, narkar so pričeli švicarski aeroplani streljati na bombnik, ki se je po nekaj streljih vnel in je pričel padati. Ko je bombnik pristal na tleh, se je zbral okoli njega velika množica ljudi, toda policija jih je morala držati v precejšnji razdalji, ker je eksplozivno streljivo.

Po mednarodni postavi so bili letalci vseh bombnikov internirani za čas vojne. Vsega skupaj je sedaj v Švici 53 ameriških bombnikov v še dobrem stanju.

Srbov, Slovencev in Hrvatov je postala dejstvo.

“Uspehi Osvobodilne vojske so danes znani vsemu svetu. Daleč preko mej Jugoslavije gre beseda o borbi jugoslovanskega ljudstva in njegove armade. Uspehe te borbe priznavajo povsod, v nevtralnih in zavezniških deželah. Švedski list “Svenska Dagbladet” piše: “Neuspešni poskusi Nemcev, da uničijo Titovo Narodno osvobodilno vojsko so prepričali ljudstvo na Balkanu in v mad in se pridružilo vrstam Titov položaj neomajen.” Mnogo madžarskih in rumunskih častnikov in vojakov je zadnje čase dezertiralo iz fašističnih armad in se pridružilo vrstam Titovih sil. Britski radio, (BBC) ki je komentiral o teh dejstvih, je poudaril, da mora postati Narodna osvobodilna armada vzgled Madžarom in Rumunom ter Bolgarom, ker kaže kako se organizira uspešno borbo proti Hitlerjanskim četam na eni strani, a po drugi, kako se združijo narodne sile v uspešnem odporu in borbi za osvobodjenje.

“V Jugoslaviji vlada danes na eni strani sloga in vzajemnost, ki vodi borbo proti sovražniku, na drugi strani pa je v taboru izdajic, Pavelića in Nedića opaziti znake razpadanja in zmede. Obeh izdajic se polasača smrtne strah. Bande generala Mihajlovića se ničijo. Mnogi po sili mobilizirani in prevarjeni četniki Mihajlovića prestopajo pristovoljno k Narodni osvobodilni vojski. Tekom zadnjih treh let se je položaj v Jugoslaviji radikalno spremenil. Ogromne žrtve, ki so jih doprinesli jugoslovanski patrijotje na oltar domovine niso bile zaman. Dan se bliža, ko bo Jugoslavija očiščena nemške fašistične navlake, ter bo narod užival sad svojih velikih žrtve.”

Delavci v težki industriji bodo dobili več živil

Urad administracije cen je naznanil, da bodo delavci, upo-ljeni v težkih industrijah, dobili več živil. Nov sistem, ki do-loča zvišanje odmerkov, stopi v veljavo 1. maja.

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovenia Publishing Company, (A Corporation)
Frank Selzer, President; Ignas Hude, Treasurer; Joseph Lupaha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
218 WEST 15th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.
ZA OBLO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—

"Glas Naroda" ishajz vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA", 218 WEST 15th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHELSEA 5-1243

NEMCI PRODAJAJO VOJNI PLEN

Včeraj je prišlo iz Montevideo v Urugvaju poročilo, ki pravi, da so naciji na španskih ladjarah čez Atlantik skrivaj prepeljali v države Južne Amerike pravične zaklade, ki so jih nakradili na svojih roparskih pohodih po raznih evropskih državah. Za prodajo teh zakladov so si v prvi vrsti izbrali Buenos Aires v Argentini ter iščejo razne trgovce in bogataše, ki radi zbirajo stare umetnine.

Posiljatve teh zakladov spremljajo govornice, da so za njih najvišji nacistični voljaki, ki skušajo spraviti v denar slavnostna dela največjih mojstrov ter si s tem zagotoviti velik kredit v Južni Ameriki.

Pri tej kupčiji se največkrat sliši ime: Herman Goering.

Poslovanje z umetninami pa nima toliko uspeha, kot je bilo nekoč. Vrhotapljanje dragi kamenov in zlatnine v pričetku vojne. Pa trgovina z dragulji sta postavili Anglija in Amerika že pred dvema letoma. Medtem ko je bilo za drage kamne primeroma lahko dobiti kupce, se najde le malo kupcev za stare slike in druge stare umetnine, kajti o njih bodo razpravljali tudi na mirovni konferenci in bodo morale priti nazaj na prostor, s katerega so ga odnesle roparske roke nemških nacistov.

Kdor pa na vsak način zeli dobiti kako slavno sliko, zahteva dokaz, da je slika pristna in drugače, da je bila v Evropi "kupljena."

V Buenos Airesu vodijo črni trg z umetninami nekateri trgovci, ki so poznani po latinski Ameriki in v Evropi. Umetnine si smejo ogledati samo oni, katere smatrajo za popolnoma zanesljive. Umetnine so shranjene v zelo skritih prostorih, tam se vrši kupčija in vsaka stvar mora biti plačana na mestu v gotovini.

Naciji so se tudi prepričali, da južno-ameriški bogataši niso tako umetniško "navdahnjeni" kot njihovi bratje v Severni Ameriki in ne kupujejo tako radi dragih umetnin. Za nakup kakor posebno redke umetnine so blagajne milijonarjev v Severni Ameriki vedno na široko odprte, južno-ameriški milijonarji do umetnin nimajo smisla.

V Argentini se vedno vozijo španske ladje in dovažajo nemoteno zaklade, ki so si jih Nemci nagrabili po zasedenih deželah. Kot rečeno, pa Nemci v Argentini ali pa v kateri drugi južno-ameriški državi, ne najdejo kupcev, ali saj ne tih, ki bi nudili kako primerno ceno. Zato že razmišljajo, kako bi svoje blago na kak način vrhotalpili v Združene države, kjer bi mogli napraviti mnogo boljše kupčijo. Toda Združene države imajo zelo stroge odredbe proti vrhotalpjanju nakradenega blaga in še posebno, če pride iz nacističnih rok.

TITOV PROGRAM

Najnatančnejši načrt maršala Tita je dosedaj podal vnanji minister jugoslovanske osvobodilne vlade dr. Josip Smolčak v svojem intervju s poročevalcem newyorškega lista "The New York Times", C. L. Sulzbergerjem.

Po Smolčakovem zatrdilu je sedanjí cilj osvobodilne vojske edinole — zmaga.

Ko bo nastopil mir, bo vsem narodom v Jugoslaviji na prostovoljno dano, da si izberejo vlado, kakoršno hočejo imeti. Zlasti pa bodo imeli odločiti, ako hočejo imeti republiko, ali pa kraljevino.

Dr. Smolčak je rekel, da v novi Jugoslaviji ne bo razlike med političnimi strankami, med verami in med mišljenjem posameznikov; vsakdo bo imel enake pravice, ki jih bo jamčila nova ustava, ki bo izdelana na najbolj demokratični podlagi.

Kot pravi dr. Smolčak, bo nova Jugoslavija federativna, demokratična država, v kateri bodo vsi imeli enake pravice, kar edino more prinesiti zadovoljstvo celemu narodu.

"Katoliški slovenski klerikalci bodo še dalje ostali katoliški klerikalci in bodo igrali svojo vlogo," je rekel dr. Smolčak.

Zakaj tedaj tak strah in toliko vpitja?!

Prepričani smo, da imajo take namene o bodoči Jugoslaviji dr. Smolčak, dr. Vidmar, Ribar in drugi voditelji osvobodilne fronte in jih bodo tudi izvedli, ker hočejo jugoslovanskemu narodu prinesiti tako dolgo pričakovano srečo.

BORBENA JUGOSLAVIJA

Poznani češki vojni poročevalci Jiri Mucha, je napisal v londonskem magazinu "Central European Observer" zadnji mesec zelo informativne članke o socialno političnem značaju borbe v Jugoslaviji pod vodstvom maršala Tita. Iz članka povzemamo:

"Politično je osvobojeno ozemlje (jugoslovansko) organizirano v sledečem pravem: vsak kraj, ali mesto si javno izvoli odbor, kateri deluje, kot krajevni politični organ pokreta, kot predstavništvo občanov ali mešanov svojega kraja ali mesta ter kot odbor, ki pomaga skrbeti za dobivanje zalog Osvobodilni vojski. V obojkah in ženske nad 17 let starost imajo pravico do glasovanja. Lokalni in krajevni odbori izbirajo zastopnike za Centralni odbor za osvobojenje Jugoslavije. Glasovanje za ta odbor je tajno. Okrajšamo se centralni odbor imenuje AVNOJ (Anti-fašistično Višje Narodnega Osvobojenja Jugoslavije).

"Politične administracije ali uprave imajo vsak krajevni odbor še dve važni nalogi: neobraziti narod in izbirati zalogo za vojsko, v okroglih ki so osvobojena več kot leti dni, in več nepismenih ljudi. Ukičenje nepisarnosti se je dosedaj z ustanovitvijo šol za odrasle, a glavna se je s tem obremenila tudi v osvobojenih krajih Jugoslavije izhaja danes več časopisja nego v celi Jugoslaviji pred vojno.

"Mnogi listi so tiskani vsled pomankanja papirja kar na obratni strani nemških propagandnih letakov — te vrste novine lepijo na stene, zidove in v javnih prostorih sploh, da jih ljudstvo čita. Nacistične pamflete uporabljajo tudi za zvižanje cigaret, ker manjka običajnih cigaretnih papirčkov.

"Zaloga za vojsko se zbirajo prostovoljno. Vasi in okrožja tekmujejo med seboj in kraji ki prispevajo največ, dobe koncem leta zastavo zmage. Tako zastavo je leta 1942 dobilo selo Divar v Bosni, a v letu 1943 pa je bilo te časti deležno neko naselje v Liki.

"Zelo težka naloga je bilo organiziranje finančne in osvobodilnih predeljih. Vsakojaki kovanci in papirnati denar je priznan kot zakonito menjalno sredstvo. Obstajajo še stari dinarji, novi dinarji, hrvatske kune, nemške marke in italijanske lire. Centralni odbor AVNOJ je razpisal vojno posojilo 500 milijonov dinarjev s 3 odst. obrestni in to posojilo je bilo tako uspešno, da so se bondi prodajali celo v okupiranih krajih, kot na primer v Zagrebu in Beogradu in to po ceni, ki je bila trikrat višja kot nominalna. Ta je morda eden najboljših dokazov, koliko vere ima narod v Centralni odbor in njegov politični pravec.

"Politično je AVNOJ organizacija, v kateri so vključene vse stranke, od katoliške do komunistične. V nekaterih krajih je vpliv, osobito slovenskih katolikov, zelo močan, in kadar se osvobodi kak kraj, je prvo, kar pride na vrsto, služba božja in lokalni cerkvi; ljudje pridejo iz cele okolice, da dajo krstiti svoje otroke, ker niso imeli prilike za to, dokler so bili pod Nemci, ter so Nemci uporabljali cerkev za svoje skladišče ali pa za konjski hlev. Hrvatski vstajni teroristi so enako počenjali s pravoslavni cerkvami, a srbski četniki so pa na ta način skrunili rimsko katoliške in muslimanske cerkve. Spricho tega ni nič čudnega, da dalmatinske žene kličejo vojakom maršala Tita kadar ti pridejo v kak novo osvobojen kraj: "Živela Devica Marija in partizani!"

"Centralni odbor je dal o

svobojeniñ krajem zakonodajo in upravno telo s polno pravico, da zastopa borbeni jugoslovanski narod pred mednarodno javnostjo. Na nacionalnem polju je glavni cilj odbora, da zagotovi enakopravnost vseh narodnosti in verske svoboščine po načinih Atlantskega čarternja.

Opisujoč dalje način in uspehe Titovega bojevanja proti okupatorju, pisec zaključuje: "Nobenega dvoma ni, da so

danes široka predeja Jugoslavije popolno organizirana ter kontrolirana po Jugoslovanski narodni vojski in upravljana po Centralnem odboru. Niti ni nobenega dvoma, da je borba jugoslovanskega ljudstva velik faktor v vojni na evropskem kontinentu, ker vojska tega ljudstva zadržuje na svoji zemlji veliko število nemških divizij, katere bo mogel sovražnik drugače dobro uporabiti na fronti v Italiji ali pa v Rusiji."

ZOJSA

SPLIT JE VOJNI CILJ ZAVEZNIKOV IN TITA

Major George Fielding Elliot vojni strokovnjak velikega newyorškega dnevnika "Herald Tribune" je posvetil svoj članok 6. aprila zavezniki svoj regiji na Jadrano, naglašajoč, da je zavetje Splita verjetno cilj zaveznikov in Tita. V tem smislu je tudi napisal o tem predmetu svoj članek, katerega v glavnem podajamo:

"Iz nepopolnih informacij o operacijah v Jugoslaviji in vzdolž jadranske obale, je sedaj mogoče izluščiti obrise strateške osnove za to področje. Ta strategija predstavlja do neke mere tele možnosti:

"Trenotno je glavna točka Splitsko pristanišče. Nemci pravijo, da so zavezniki komande edinice vzpostavile svojo bazo na otoku Visu, kar kaže na približevanje Splitu iz južne Italije. Iz komunique maršala Tita seznavamo, da so zavezniki komande edinice v skupni akciji s partizani zavzele otok Hvar, ter da udarjajo na Nemce na otokih Soli in Braču. Ob teh treh otokih pelje pot do vhoda v Split po vodi. Tudi zavezniki zračni napadi so bili zadnje čase osredotočeni na železnico, ki pelje v Split od severa in katere je navadno glavna obratna proga za izmenjavanje nemških posadk v tem mestu. Bombardirane so bile tudi vse izhodne ceste, ki držijo iz Splita v notranjost.

"Glavna utrdba maršala Tita in njegovih sil, leži v goratem predelju južno in južno-zapadno od mesta Jajce, okoli 60 milj severovzhodno od Splita. To predelje veže s Splitom cesta ob kateri drže Nemci dve ali več mest, izrečno važni, od katerih sta Sinj in Ljvno. Sinj so nedavno napadli zvezniki iz zraka in istočasno je tudi pod napadi Titovih sil.

"Iz vsega tega je razvidno, da se na poti do Splita čisti otokje z namenom, da se odpre pot eni strani kopna pot do Splita iz goratega predelja v ozadju, po morju pa preko očiščenih in zavzetih otokov. Cilj te strategije bi bil zavezniki napad na sam Split. Ako bi se ta načrt izvedlo, tedaj bi prišel Tito do luke in do prometne ceste, katere veže to luko z njegovo glavno silo. Tako bi mogel dobiti zavezniki pomoč naravnost iz Italije. To bi tvorilo za nemške čete in dostavne proge na Balkanu veliko večjo opasnost, kot je sedanja.

"Kar je več, to bi nedvomno imelo globok moralni in politični učinek na celim Balkanu in posebno bi vplivalo na one elemente v Bolgariji, ki stremijo za tem, da iztrgajo svojo deželo iz nemške zveze.

"Faktično, tako izboljšanje partizanskega položaja bi moglo Nemci prisiliti k neugodnim odločitvam — da se umaknejo iz svojih utrjenih pozicij ali pa pošljejo tja nadaljne čete

iz svojih naglo ginečih rezerv.

"V Jugoslaviji Nemci uporabljajo nekaj svojih najboljših čet — čet, ki so zelo potrebne na drugih frontah. Zavezniki, nasprotno, potrebujejo razmeroma majhne komande edinice in pa, razumljivo, Titove partizane. Spricho teh dejstev je stanje v tem oziru za Nemce opasno.

"Naša okupacija dalmatinskih otokov ima še drug cilj in ta je, preseknanje nemške pomorske črte, po kateri dovaja material in drugo v Albanijo in Grčijo vzdolž ob dalmatinski obali. Ta promet je veden in Nemci ga drže kolikor mogoče v neposredni bližini otokje.

"Nemci vedo, da ni mogoče zalagati njih vojske v Grčiji in Albaniji ter na Egejskem otočju po železnici preko Niša in Soluna. Radi tega so se odločili za obrežno plovo katero pa bi bilo kaj hitro konec ako bi zavezniki dobili Split v svoje roke."

Dejstvo, da je eden od najuglednejših in konzervativnih strokovnjakov podal vojno analizo, ki se nanaša izključno na partizane, je za nas važno, ker potrjuje neizpodbitno veliko vlogo in namučajočo silo Tita na Balkanu. Vloga pa postaja še značilnejša z ozirom prodiranja rdeče armade proti Balkanu in na zavezniki načrte za koordinacijo s Titovimi silami na drugi strani.

Danes, spricho velike zavezniki invazije, pričva gonja analiza, da se Osvobodilno vojsko smatra za vijak v obroču, ki se izojuje okrog "Hitlerjeve evropske trdnjave". Celotni zavezniki načrt predvideva koordinacijo s Titovimi silami v svrhu sporednega navala od zapada (anglo-ameriške sile) in od vzhoda (rdeča armada) ter od juga (Titova vojska).

Nagro napredovanje rdeče armade proti Donavski nižini mora izzvati občutno krizo ne le v Rumunski, nego tudi v južnoslovanski Bolgariji, kjer je nezadovoljstvo ljudstva nad izdajniško vlado regenta Cirila izredno močno, a pro-rusko čutenje pa izrečno izrazito.

Z ozirom na dejstvo, da je Tito že v zvezi z bolgarskim podtalnim partizanskim gibanjem, takozvanimi "Sumaci" (hostarji) se more pričakovati da bo z zlomom sedanjih vladodržitev večina bolgarske vojske vstopila na stran Jugoslovanske narodne vojske, s čemer bo maršal Tito postal eden najodločnejših faktorjev v končni fazi te vojne.

ZOJSA

SLUŽKINJA — dobi mesto k ot kuharica in sobarica. V družini 3 odrasli. Nobenega pranja. Spi lahko na stanovanju ali zunaj. Potrebna so priporočila. Telefon: TRafalgar 7-8891.

RAZGLEDNIK

Pokvarjeno ženitovanje

Serg. Daniel Patrick Mulligan se je v Newarku, N. J., z velikimi slavnostmi poročil z Miss Winifred McCauley Mulligan je na poroko prišel iz vojaškega taborišča v Tennessee.

Po poroki se je v hotelu Riviera na ženitovanje zbralo okoli 150 sorodnikov in znancev in vse je kazalo, da bo ženitovanje kar najlepše in nad vse veselo.

In ko so bili svatje v najlepšem razpoloženju, prideta dva detektiva, ki ju Mulligan vpraša: "Kje je vaše povobilno?" "Tu kaj," je rekel prvi detektiv in mu pokazal sodniško zaporno povelje, drugi detektiv pa je stopil tik pred njega.

Srgt. Mulligan je moral pustiti svoje svate in je šel z detektivoma na Family Court, kjer ga je čakala lepa 21 let stara Isabella Vail. Pred sodnikom je zaprisega pisмено izjavo, da je Mulligan oče njegove hčerke Susan, ki je bila rojena 16. februarja.

"Imela sva se rada," je sodniku pripovedovala Isabella, "predno je šel k vojakom. V soboto pa sem v vozu polične železnice srečala neko svojo prijateljico, ki mi je povedala, da bo imel Dan veliko poroko v neki cerkvi. To je bilo prvo, kar sem izvedela o tem."

Sodnik Ernest Masini je Mulligana postavil pod porok \$500, kar je zanj položil njegov strie.

Jesti zna, govoriti pa ne

Eddie Davis ima majhen restavrant na Tretji Ave. v New Yorku. Včeraj je bilo bolj malo gostov, ko opoldne pride nek Španec, srednjih let in dobro obblečen. Angleškega jezika ni znal govoriti.

Davis je rekel, da sicer razume malo špansko in da kar je mogel dognati, je Španec moral hoditi po restavracijah več dni in je iskal kaj jesti.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

ki daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Polez vprašan, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu neka važna letnica iz zgodovine Združenih držav, v III. delu pod naslovom Razno, pa Proglas neodvisnosti, Ustava Združenih držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsedniški Zedinjenih držav in Poedine države.

Cena knjižice je samo 50 centov.

In se dobi pri: SLOVENIC PUBLISHING CO. 218 West 18th St. New York 11, N. Y.

NOVA IZDAJA HAMMONDOV SVETOVNI ATLAS

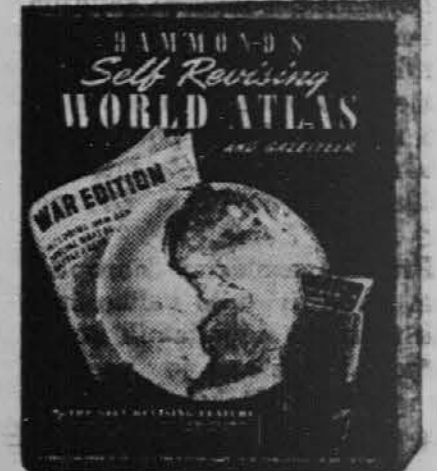
V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah. Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

OPAZITELJEM je znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebišline. Da si rojaki zasigurajo redno doposlhanje lista, lahko gredo upravništvu na roko s tem; da imajo večino, če se mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

NOČEM PLAČATI VEČ KOT NAVIŠJE URADNE CENE!
NE SPREMEM RACIONIRANIH ŽIVL AKO NE ODDAM ZNAMK!

Kratka Dnevna Zgodba

F. S. ŠEGULA:

TRIJE UČENCI

(Kitajska pravljica.)

Med priprostim ljudstvom na Kitajskem je najbolj razširjena vera Fo, katere ustanovnik je polubog Budha; vsi ji krogi, državni uradniki in učenci pa se držijo vere "Svetnika" kakor se na kratko imenuje Konfucij. Živel je okoli leta 500 pred Kristusom, bil cesarski minister, potem pa je potoval po vsej deželi od kraja do kraja in razširjal svoje nauke. Spremljan je bil vedno od svojih učencev, ali značilno je bilo, da sprejemal teh od izvišjih kast. O Konfucijevem običevanju z učenci je mnogo pravljic. Naj eno povem:

Nekoga dne se je sprejel Konfucij v spremstvu treh učencev visokega plemiškega rodu. Govorili so o raznih poklikih in primerjali njih vrednost z ozirom na okolščine, kako se more v kakem poklicu koristiti domovini.

Vpraša torej Konfucij, ki je vedel imel navado po vprašanih in odgovorih učencev razvijati svoje nauke, enega izmed treh:

"No, tedaj, moj ljubi King, kaj je tvoje imenje? kateri poklice se ti zdi najlepší in vreden, da bi ga nastopil?"

Nagovorjeni mladenič, visok hrust, naglo pravi:

"O, mojster, jaz bom vojak! V boj grem in žrtvujem svoje življenje za domovino. Če pa umrem v boju in preženem sovražnika, bomo mi vojakovi stotniki domovini še enkrat tako slavno, kakor je že!"

"Da, da," pravi Konfucij. "Tvoj v tvojih žilah se pretaka črna staroslavna junaškega rodu in tudi tvojih činov se smeš na ljubljeno domovino pravi veseliti!"

Potem se obrne k drugemu, ki se odlikoval z nenavadno pametnostjo:

"Moj dragi Hing, kateri poklic bi pa bil najljubši tebi?"

"O, moj učenik," odgovarja nagovorjeni, "nisem prijatelj bojev. Vojna mi je zoprna ker ugonablja narod in ovrta človeški njegov napredek. Pa če bi vendar prišla taka reč, ond našo domovino, šel bom od..."

provinc do province, od kraja do kraja in navduševal bom može, da prej ko slej zapodijo napadalec. Ko se bo pa potem sklepel mir, bom porabil vso svojo zgovornost, da bo Kitaj dosegel kar največ ugodnosti. To so moje srčne želje."

Konfucij poučuje:

"Tudi tebe moram pohvaliti; ti boš diplomat! Oni želi služiti domovini z dejanji, ti z besedo. Le marljivo nadaljuj svoje vaje v zgovornosti, odpira se ti lepa bodočnost."

Nato se obrne k tretjemu:

"In zdaj še ti povej, moj Tien, kako boš služil domovini?"

Tien je bil zelo mlad človek, nilega mirnega značaja ter zavoljo njegovega človekoljubja, pobožnosti in ponižnosti ljubljencev Konfucijev in vsega ljudstva. Otožno zre zdaj k zemlji in ker mora, odgovarja:

"Kaj mi še preostaja. Ti sam moj učenik, si že priznal, da je najvišja slava biti ali vojvoda ali kot gospodnik delovati za domovino. Eden se bojuje drugi posreduje in napravi mir. Zame ni posla več."

Konfucij pa ga vendar le vzdobudni z besedami:

"Spomni se, moj sin, koliko je prekršitnega lepega in vzvišenega dela na zemlji! Ali res tvoj razum ne najde ničesar, kar bi bilo vredno tvojega blagega srca?"

"Da zares!" vzklikne ves zares radosti Tien. "Postal bi svetovalec našega cesarja. Slika bi mi vso grozo vojne in ves svoj vpliv bi uporabil v to, raj bi vlada vsa svoja dejanja in nehanja tako uravnala, da bi ne mogli nikdar nastati spori med narodi, da bi torej ni ledar vojne ne bilo!"

"In potem bi za tvoja sovrčena ne bilo več posla. Častitam ti, moj Tien," pristavi Konfucij, ves ginjen zroč na svojega ljubljence; potem kakor do neskončnih daljav prihodnosti zamaknjen, nadaljuje govor:

"Ljubzen bo prišla iz nebes — nova zapoved bratoljubja bo razglašena — med kraji in narodi zemlje bo zavladal večni mir!"

BITKA ZA JUGOSLAVIJO

Imenovanje generala Sir M. Wilsona za vrhovnega poveljnika Sredozemlja, omejuje italijansko fronto — ki je prepričana poveljstvu generala Sir Harolda Aleksandra — na preprost odsek južnega evropskega bojišča. Vsi komentatorji soglašajo, da je na tapetu važen razvoj z novimi podvigi v Sredozemlju. Izgleda, da so Nemci zaslužili nevarnost. Z vso naglico jačajo svoje posadke na Balkanu in predvsem v Jugoslaviji.

Nedavno objavljeno vojno poročilo generalnega štaba Osvobodilne vojske navaja nemške divizije, ki so neposredno udeležene v operacijah v Jugoslaviji. Samo v Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Banatu jih poročilo našteje 30, od teh je 12 v akciji.

Med njimi je nekaj najsolidnejših divizij nemške armade. Mnogo je alpskih divizij, posebno izvaženih in opremljenih za težavno balkansko ozemlje Jugoslovanske vojne poročilo omenja 14 divizij, ki bi jih lahko imenovali "čistilna armada jugoslovanskih gor".

Te divizije so: divizija Prince Evgen" 1, 114, 118, 197, 270, 271, 373, 264, 6 in 369. Zadnje dve so motorizirani. Nadalje sta na terenu še dve konjeniški diviziji in ena moravska.

To je ogromna armada, skoraj tako močna, kakor armada, ki operira v Italiji proti zavezniškim in ki so jo v zadnjih dneh še pojačali s 5 novimi divizijami iz Grčije in Albanije.

Na drugi strani Jadrana je potemtakem odprta resnična fronta ki resno ogroža Bolgarijo, Madžarsko in Rumunijo, ki ga Hitler ne misli prepustiti volji zavezniškov. Zato je poslal najboljšo divizijo na Balkan, čeprav jih drugod tako krvavo potrebuje.

Vsa ta dejstva privlačujejo zavezniško vrhovno poveljstvo na čim učinkovitejšo izrazo nastale situacije. Že sedaj dovoljuje pomladni čas nekatere operacije v jugoslovanskih gorah; še vse drugačne možnosti se bodo pokazale v prihodnjih mesecih, ko bo zavezniško napredovanje v Italiji povečalo zavezniško fasado na Jadranu.

Vsakodnevna vojna poročila o bitkah v Jugoslaviji kažejo da se sovražnik čuti ogroženega na vseh prant, žilah. Te žile so relativno maloštevilne in so zato izredno pomembne. To so predvsem dolina Save, Doline in Drine. Po prvih dveh se steka rumunski petrolej v Nemčijo, v nasprotni smeri pa živila za nemške divizije na Balkanu in po grškem otočju. To so glavne železniške proge Budimpešta—Beograd Niš—Solun in Zagreb—Sarajevo—Jugoslovanski domoljubi vodijo guerilsko vojno tako v severni Bosni in na Hrvaškem, kakor v Dalmaciji, Srbiji, Sloveniji in Črni gori.

Samo v mesecih novembra in decembra lanskega leta so uporniki na edini železniški progi, ki veže Zagreb s Havarskim Primorjem, razdejali 13 tovornih vlakov, 12 lokomotiv, 42 vagonov in 2 mosta ter raznašili 1400 metrov železniškega tira, tako da je bil promet na progi ustavljen 18 dni. Železniška proga Zagreb—Beograd je od 13. decembra dalje popolnoma pretrgana. Tako tudi železniška proga Zagreb—Karlovac.

Niti oklopni vlaki ki se jih poslužujejo Nemci, niti tankovske patrolje po cestah, ki naj bi podpirale lahko nemško pehoto, ne morejo očistiti mest in zadušiti upora.

Vojna v Jugoslaviji je posebne vrste. Njen namen je motiti sovražnikove komunikacije in povzročiti mu čim večjo škodo na ljudeh in materialu. Ta vojna nima namena, da bi končno veljavno osvobodila določena ozemlja. Zato je potek fronte vsak dan drugačen

Ne smemo pa misliti, da bo na tem, tako važnem odseku ostalo tudi v nadalje še vse pri starem. Prišel bo trenotek, ko se bo treba odločiti za popolno osvobodilno Balkana. Jugoslovanska armada si je nadelala ime osvobodilne vojske. V teoglašajo, da je na tapetu važen razvoj z novimi podvigi v Sredozemlju. Izgleda, da so Nemci zaslužili nevarnost. Z vso naglico jačajo svoje posadke na Balkanu in predvsem v Jugoslaviji.

G D Y N I J A

Spominjam se, ko sva se še pred par leti — tesno pred sedanjostjo — vozila s prijateljem v Gdynijo.

V vlaklu se je govorilo o Poljakih, ki žive v Gdyniji, kaj bo z njimi, o starih Gdancih, ki nečesto priključitve k Nemčiji, češ: "Kdo ne živi rad v miru in dobro ter z zaslužkom trguje? Za Nemce Gdansk bi ne bil pridobitev ker imajo drugih luk dovolj, za Poljsko je prirodni izhod na morje, saj se Visla tod izliva v morje! S pridključitvijo bi izgubil večino poljske trgovine. Gdynija bi seveda veliko pridobila."

Nekam drgne te, ko zagledaš stare hiše s pošmelimi poljskimi orli, ki so ponekod na njih leseni ali pa papirnati kljukasti križi. "Gdansk — nekdanje naše mesto," so govorili Poljaki zdaj so bile povsod po cestah nemške zastave, ki se je z njimi okitilo svobodno mesto.

Kakih deset minut kasneje se je vlak ustavil v Gdyniji. Odsla sva v "Port andlov" ki ima celo vrsto pomolov; po sreči teče široka, asfaltirana cesta, ob njej so dolga enonadstropna poslopja, na drugi strani teh skladišč je vzdolž pomolov ozek, kamenit prostor, ki ob njem pristajajo ladje.

Precej velikih tovornih parnikov je bilo v pristani. Že na vse zgodaj so veliki žerjavi prenašali tovore iz ladij na suho. Zjutraj je bilo in delavci ki so se najbrž izmenjali na štihu, so se pozdravljali in pogovarjali samo preproste stvari, ki bi se zdele drugje in ob drugem času precej naivne.

Bog ve, če so vedeli, da se bo tako kmalu vnelo. Tudi ženske so govorile, da je treba brati vero in domovino, da je zdaj pravzaprav vsaj samo en sovražnik, da so bili še težji časi, ko se je bilo treba bojevati na dve strani.

Iz pristanišča sva odšla proti pravemu mestu. Greš čez viadukto, pod teboj se vijejo dvojice tračnice k morju, po asfaltiranih cestah hodiš, visoke palače z modernimi velikimi okni te spremljajo, okusno urešene trgovine so v njih — talka je Gdynija. Če greš na levo, od morja vstran, zagledaš nizke holme, trava raste na njih, le tam, kjer kopljejo, zasipaajo ali gradijo, so kupi rjavice ilovice. Ob homeih in protimorju stoje vile.

Po lepih cestah sva šla čez griče k morju. Vse je čudovito zeleno; ob morju rasto hrasti, bukve, največ pa je borov

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno da se poslužujejo — UNITED STATES ozioroma CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

NAD 40 LET BERE "GLAS NARODA"

Tukaj vam pošljem \$4.00 in sicer \$3.50 za naročnino, 50c pa za zemljevid, da bom videl, po katerih krajih se vojna suče.

Glás Naroda sem pričel brati leta 1902, ko sem prišel na Thomas, W. Va. Ko sem prišel leta 1901 v Ameriko, sem bil v Sakserjevi tiskarni na Greenwch St., pozneje pa sem bil v njegovem uradu na Cortland St. Bil sem že tudi v novem uradu na 216 West 18th St. Zelo rad berem dopise in še posebno dopise, ki jih piše Vince Palčić. Želim, da bi se še večkrat oglašil.

John Okrosek, Smithon, Pa.

NOVO NEMŠKO OROŽJE

Nemci so pričeli oznanjati neko "novo orožje", ki ga hočejo prav nazadnje porabiti proti zavezniškim. To je izstrelak, ki vsebuje neko kemično snov, ki premeni v led vsako stvar na razdaljo 500 jardov z mrazom 332 stopinj Fahrenheita pod ničlo.

"Radio National", uradna nemška radijska postaja pravi, da izstrelak, ko se razpoči, povzroča tak mraz, da zmrzne vsaka živa stvar in da postane jeklo ali pa cement tako trd, da se zdrobi pri najmanjšem dotiku.

Nemški radio pravi, da so bile angleške oblasti pred nekaj dnevi zelo začudene, ker so v Rokavskem prelivu med Severnim morjem in Thamsu nenekrat nastale ledene gore in radio pravi, da jih je povzročilo "novo orožje".

To zagotovilo pa angleške mornariške oblasti odlično zavračajo in pravijo:

"V Rokavskem prelivu ali pa v neposrednem delu Severnega morja ni bilo videti nobene ledene gore že od ledene dobe."

Odnosaži med Novozelandsko in Sovjetsko Rusijo

Med diplomatskimi zastopniki Rusije in Nove Zelandije v Londonu so bile izmenjane listine glede vpostavitve diplomatskih odnosov in izmenjave zastopnikov med obema državama.

Premogarski delavci v Angliji so se vrnili na delo

London. — Okrog 30.000 rudarjev, ki so stavkali več tednov v Yorshiru, se je v ponedeljek vrnilo na delo Stavka, v kateri je bilo v začetku udeleženih čez 90.000 rudarjev, je bila končana.

Približno 25.000 stavkarjev se je že prej vrnilo na delo v Doncasterju in Hemsworthu. Dosežen je bil sporazum med unijo in kompanijami.

Člani eksekutivnega odbora rudarske unije so izjavili, da bodo zahtevali mandat za popolno oblast v medznih pogajanjih. Oni so odobrili novi stabilizacijski načrt. Rudarska unija ima okrog 70.000 članov.

SONART REKORDI

Nove slovenske plošče!

Jerry W. Koprivšek in njegov orkester

M595—Wedding Polka (Ne bom se možila; Ti pa jesi pa židana marela)

M596—Jeep Polka (Mat' polica pečejo)

M597—Marine — polka

M598—Terezinka — polka (Na planinah—vaček)

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica Orkester

M575—Na Marjanov, polka (Kle so moje rožice)

M576—Terezinka — polka (Na planinah—vaček)

Jerry Koprivšek in orkester

M577—Terezinka polka (Na planinah—vaček)

Za tozadevni cenik in cene plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.
463 W. 42nd ST., NEW YORK

Podprite napad! — Kupujte bonde Vojnega posojila.

AMERICAN WILD LIFE

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, žvečih na suhem, v morju in v zraku, tako da bo vsakdo, ki ljubi naravo in njeno pestro živalstvo, knjigobral z velikim zanimanjem, ker bo v njej našel marsikaj iz življenja divjih živali, kar mu dosedaj še ni bilo znano.

Prvotno je bilo nameravano to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednjic izšla v eni sami knjigi, ki pa pri vsem svojem skrajnjem prinaša POPOLNI POPIS ŽIVLJENJA AMERIŠKE DIVJAČINE.

Knjigo bo z užitkom bral lovec, ker navaja in popisuje vse živali, ki jih je dovoljeno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisane živali, ki na polju koristijo ali škodujejo ter slednjic ribič, ker so v knjigi našteje vse RIBE, KI ŽIVE V AMERIŠKIH VODAH.

Poleg poljudnega popisa in prepovedovanja vsebuje knjiga 327 SLIK (fotografij); 6 slik v naravnih barvah, v velikosti cele strani, ter ima 778 strani. Velikost knjige je 9 x 6 inčev. Knjiga opisuje sesarce, plišče, ribe, kače in živali, ki so ravnatoke na suhem kot v vodi doma. — Vezana je v močno platno z zlatimi črkami.

V ANGLEŠČINI

Cena \$3.50

Naročite pri:

KNJIGARNI Glas Naroda
216 WEST 18th STREET
New York 11. N. Y.

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO ... SADJEREJSTVO ... POLJEDELSTVO

The Garden ENCYCLOPEDIA

Cena knjige: **\$3.50**

V LICNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani — 750 Slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka broda, vsaka stran, vsaka slika — mnoge NOVE nove nove ilustracije!

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Niti vtiščen besed — vse je jasno, razločno, vprazneno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street New York 11. N. Y.

Mali Oglasi imajo velik uspeh

Prepričajte se!

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitnega pisatelja **Howard Fast-a**

Povest o bojih Jugoslovancov za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjizic zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtku gotovino oz. znanke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street New York 11. N. Y.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoščine prestavil J. L.

(13)

Lahko so spoznali v cestnem prahu odtis ranjenčevih rok, ki se je gotovo trudil, da bi se bil vzdignil. To je kazalo, da ni smrt nastopila hipoma, pa je tudi pojasnjeval, kako je prišlo, da so našli mrliča nekaj korakov od krvne mlake ležega. V prvem hipu so mislili, da se je bilo posrečilo žrtvi vzdigniti se, ter da se je amorjence šele potem zgrudil na tla. Če so pa natančneje pregledovali tla, od krvne mlake do kamenov, so opazili dve vzporedni črti, ki sta bili razločno vtisnjeni v prah, in ki nista mogli izvirati edino le od mrtvega, najsi bi se le ta mogel vleči dalje. Potem sta vidili ti črti čez sledi debelih čevljev, katerih žrebli so se globoko vtisnili v tla. Tudi so zasledili, da so koraki le tikoma sledili drug za drugim in da so bile pete obkrajene proti groblju. Iz tega so lahko sklepali, da je morilec vlekkel žrtev dalje sam ali katera druga oseba, ki je šla nazaj.

Ko so končali to zasledovanje, so preiskali mrliča natančneje. Pa župan je zastoj vprašal navzoče, ali se ubitega mladenčca kdo sponinja. Nič ne poznal žrtev. Po daljšem posvetovanju se odloči župan, da sprejme mrliča. Trije močni moške vzdignejo mrtvega mladenčca in vsi se povrnejo počasi v Fremicourt. Žrtev so položili v vozi župnikovega utrada na mizo in veliko črno sukno razgrnejo čez njo. Poljski čuvaj in dva druga moža ostaneta pri mrliču. Nekaj mož pa odide, da naznani sodniku in žandarškemu načelniku v St. Irunu o žalostnem dogodku.

Meseca junija vstajajo ljudje zgodaj na deželi. Solnce samo vidimo že pred četrto uro. Osobito kosci so zgodaj na delu, kajti radi si uporabljajo hlad, ker trava je mnogo mehkejša in lažje jo je kositi, dokler je še težka od rose.

Prvi kosci, ki so prišli na pristavo, so prinesli že vest o zlodejstvu, ki se je bilo zgodilo ponoči v bližini seutilonski, na cesti v Fremicourt. Pripravljali so, kako so naznanili županu, kako je le ta poškal mrliča z mnogimi možmi; kako so potem mrtvega prenesli v Fremicourt in kako sedaj pričakujejo, da pride policija in žendarija.

"To je strašno, to je strašno!" sta vpili dekleta, obe kakor iz sebe od strahu.

Lucija, ki ni mogla vso noč zatisniti očesa, ker so jo vedno in vedno obhajale strašne slutnje, je slišala te glasove in to vpitje spodaj. Urno skoči iz postelje, ogrne se v domače oblačilo, odpre malo duri svoje sobe ter posluša.

"Ir, vedo, kdo je storil ta zločin?" povpraša eden izmed mlapeov.

"Ne, še zločinca pač ni razvil svojega dela po ulicah fremicourtskih. Pač nič mu ne bo pomagalo, temu razbojniku, in naj se makar še tako dobro skriva. Žandarji ga že dobijo!"

"Poznajo žrtev?"

"Ne. Zdaj se, da je tujee!"

"Tako! — Kako so ga ubili?"

"Menijo, da so ga ustrelili s puško ali samokresom."

"Da bi ga potem orepali?"

"Seveda! Kdo bo pač ubijal človeka za veselje?"

"Bil je mlad!"

"Celo mlad, kakor pravijo. Kvečjemu dvajsetleten!"

"Ah, ubogi človek," zavpije ena obeh deklet.

In klci in vpitje je začelo iznova. Slišati ni bilo drugega, kakor preklinjanje morilca.

Lucija zakriči bolesto ter pade, kakor je bila na tla, kakor bi jo bila podrla strela.

Rouvenat je tudi zelo pazil na to, kar se je pravilo, slišal je Lucilin krik in hkratu tudi, kako je padla. Zatorej plane iz sobe svojega gospodarja ter steče pomagat deklici, katero najde v onesvesti. Vzdigne jo ter nese na njeno ležišče ter najnežnejšo skrbjo poskusi, da jo zopet obudi.

V tem zapustijo kosci in posli pritično vežo ter se napotijo deloma na travnike, deloma v hleve.

Lucija se polagoma zopet zave. Boječ se, da bi ga utegnula mlada deklica izpraševati, se Rouvenat hitro odstrani ter stopi postopnih navzad.

Prvo, kar ugleda tu, je bila puška, ki se je je bil poslužil Mellier, da je izsilil zločin. Hitro jo obesi tja, kjer je visela sberaj, na kominski plašč. Potem stopi, roke v žepih, mirno iz hiše, z jako zadovoljnim obrazom, kakor da je vso noč dobro spal. Gre čez pristavo, stopi v hleve ter tam pogleda, kakor navadno.

Ko se Lucija zave, pogleda najprej začudeno okrog sebe, potem se ji nagloma povrne sponja. Videla je pred seboj strašno istino, neizprosno, orako grdi pošasti. Pod bridkim udarcem usode se je čutila uničeno. Na njenem mrtvaško blestem obrazu se je zrealilo vse obenem: bolelost, obup, jeza in gnus. Njene oči so bile suhe, v njih pa je bil čuden svit, zdelo se je, kakor da tleskajo iz njih iskre.

Plane v sredino sobe ter zamolklo zahrone kakor razljuštena zver. Kakor v mrzlici si vrže dolge valove razpuščenih las za hrbet ter si ponovno krčevito prišisne roki na čelo.

Nazadnje, kakor da se je hitro odločila, vzame iz omare črno vojnino obloko in kratak črn plašč ter se hitro obleče.

Ravno je dokončala to delo, ko se odpro vrata. Obrnivši se, zagleda svojega očeta.

Ni videla njegovih vdrtih oči, ni videla njegovega čela, ki se je bilo nagubanjilo v eni sami noči, ni videla njegovega tožnega obličja; mislila je samo na zločin.

Njene oči zažare in mečejo strele. Telo nagne nazaj ter stegne roko proti očetu in zavpije nanj s hripavim glasom: "Morilec!"

Mellier ni bil pripravljen na ta neumljeni, a jezni krik in omahne, kakor da ga je zadela strela v srce. Pa kmahu se mu povrne stara neupogljiva energija in zavpije: "Lucija, nesrečna stvar!"

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Iz slovanske preteklosti in sedanjosti

Spisal Dr. Ernest Turk

(Nadaljevanje.)

Te usode tudi ni mogel prečiti bosanski ban Tvrtko, ki se je dal že leta 1377 kronati za kralja Bosne in Srbije ter je poslal knezu Lazarju močno bosansko vojsko na pomoč zober Twke na Kosovem in se dal pozneje leta 1390 oklicati tudi za kralja Hrvatske in Dalmacije, kajti po smrti Tvrtka so politična nezrelost in notranje razprtije omogočile vmešavanje Madžarov, Benečanov in Turkov, ki so se končno poslastili Bosne in jo izpremenili v turško provinco. Enaka usoda je doletela tudi druge jugoslovanske pokrajine na Balkanu in proti koncu petnajstega stoletja so bili vsi Jugoslovani pod tujo oblastjo. Njihovi gospodarji so bili: Turki, Benečani, Nemci in Madžari. Skoro ob istem času pa se je Rusija osvobodila Mongolov.

Po propadu kijevske kneževine je prevzela vodstvo moskovsko suzdalska kneževina ob goreni Volgi in Oki, nato pa se je rusko državno središče preselilo v Moskvo, ki je nastala sredi 12. stoletja ob križišču cest, ki vodijo iz severne in južne Rusije in od zapada na vzhod. Ta lega je poleg drugih činiteljev omogočila, da so moskovski knezi z raznimi svojitvami razširili svojo kneževino in prisilili druge kneze, da so priznali njihovo vrhovno oblast. Tako je nastala moskovska veleknježevina, ki je okrog leta 1480 osvobodila Rusijo izpod mongolskega jarma in jo preobrazila v narodno državo. Pravi utemeljitelj ruske veselice pa je bil Ivan Grozni, ki se je pri kronanju proglasil za carja in razširil državo na vzhod in jugovzhod, ko je Tatarom vzel Kazan in Astrahan. Sedaj je Volga postala glavna ruska prometna žila, od katere se je širil ruski vpliv v Prednjo in Osrednjo Azijo ter čez Ural v Sibirijo.

Že za Ivana Groznega so ruski kozaki prekorčili Ural, premagali kana sibirskih Tatarov in zavzeli njihovo prestolnico Sibir. V nadaljnjih bojih so ruski kozaki osvojili Sibirijo naprej do Irliša. S tem se je začela ruska kolonizacija Sibirije, kjer je našel ruski knez pozneje dovolj neizrabljene in rodovitne zemlje, ki jo je z mirnim delom osvojil. Rusi so zgradili mesto Tobolsk in za Ivanovih naslednikov so nastala mesta Tomsk, Nerčinsk in Nikolajevsk. Odtod so Rusi središče vzhodne Sibirije preselili v drugi polovici 19. stoletja v Vladivostok in prodrli do Tihlega oceana, razen tega pa so pokorili Kavkaz, zaokrožili ozemlje vzhodno od Kaspijskega jezera in zasedli zahodni Turkestan. S tem so meje ruske države na jugu Sibirije skoro dosegle visoko planoto Pamir v Osrednji Aziji, prav tako pa so se že pred tem razširile tudi v Evropi, ko so se Rusi zapletli v boje s Švedii in Turki, da rešijo vprašanje izhoda na Baltičko in Črno morje. Ti boji so bili za Ruso zmagoviti; kajti Švedska je prenehala biti veselica ob Baltiku in je morala odstopiti Rusiji baltičke pokrajine Estonsko, Livonsko, Ingrijo in Karelijo že za Petra Velikega, pozneje v Napoleonovi dobi pa še Finsko, medtem ko so Turki prepustili Rusom Azov in še nekatere druge kraje ob Črnem morju ter se odpovedali vrhovnemu gospodarstvu nad Tatarji na Krimu, ki so ga Rusi anektirali. Tako se je prvotno jedro ruske države v Evropi razmaknilo na vse strani. Na severu je Rusija dosegla Balo morje, Finski zaliv in Baltičko morje, na zapadu se je z ozem-

in iskali pomoči v slovanski vzajemnosti

(Pri slovanskih narodih je pod vplivom narodnega prepoda in na podlagi raziskovanja lastne preteklosti in narodne tvornosti v območju zgodovine, jezika, književnosti in prava vzniknil slovanski nacionalizem, ki se je obrnil v več smeri. Prva smer v obliki kulturnega nacionalizma se je razvila pri najhujših slovanskih narodih, katerim je pretela nevarnost, da se bodo popolnoma razkrojili v tujem elementu. Pri Poljakih in Rusih pa se je slovanski nacionalizem razvil v mesianizem kajti po zadnji delitvi Poljske na koncu 18. stoletja se je pojavil mistični nauk, da ta zemlja ne trpi samo za svoje, marveč tudi za tuje grehe in na ta način kakor Mesija odjemlje grehe sveta. To je bil trpni mesianizem, do čem so ruski slavjanofili označevali dejavni mesianizem, po katerem je Rusija poklicana da reši človeštvo, ker se bo za padla kultura razkrojila in bo propadla. Pri tem je Ruse podžigala zavest, da je ruski narod v teku stoletij porazil svoje nemške, švedske, tatarske in turške nasprotnike ter ustvaril državo, ki obsega danes skoro pol Evrope in velik del Azije.

Ozemlje od Turčije do Afganistana je predstavljalo pred svetovno vojno zelo zanimivo in jako važno politično področje. Tu so se križali interesi velikih držav Na severu je bila velika Rusija, katere stoletno stremljenje je bilo obrnjeno k oceanom in je zato težilo k dostopu do velikega širokega morja. Na tem morju pa je go-

spodovala Velika Britanija, ki je imela velik strah pred ekspanzijskimi težnjami in možnostmi stare carske Rusije. Tako je vsa Prednja Azija od caigrajskih očin pa do severo zapadnih meja Indije, postala torišče rusko-britanskega antagonizma, ki je dolgo odločal v evropski in svetovni politiki. Toda končno se je sklenil sporazum med obema nasprotnikoma in Rusija se je z Anglijo in Francijo združila v antanto, ki je v predvojni Evropi tvorila utež proti trojstvu med Nemčijo, Italijo in Avstro-Ogrsko.

Oba tabora sta merila svoje moči v raznih mednarodnih vprašanjih predvojne dobe, zlasti pa v času aneksijskih in balkanskih kriz.

Na Balkanu se je s Kosovega polja odprla pot turškemu valu na sever in zapad v hrvatske in slovenske pokrajine. Ko so drugi narodi mogli posvečati vse svoje sile gospodarskemu in kulturnemu razvoju, so postale jugoslovanske pokrajine za dolga desetletja krvava bojišča. Več ko pol tisočletja se je na našem ozemlju bojeval strahoten boj za svobodo. Evropa je za našimi ledji lahko razvijala svojo omiko, medtem ko je naš narod nosil najhujše žrtve te borbe. Jugoslovani so dobili časten pridevek "antemurale christianitatis," to je predizidje krščanstva in v borbah z orjaško osmansko nadvlado, kajti berlinski kongres leta 1878 je že priznal politično neodvisnost Črne gore, severne Srbije in Bolgarije med Donavo in Balkanom in pa se je pozneje združila z južno Bolgarijo v eno državo.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK
Knjižica daje poljubna navodila, kako postati ameriški državljan. (V slovenski) Cena 50 centov
Dobite pri Knjižarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.

Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

Angleški Molitveniki

V krasni vezavi, najfinejšega izdelka.

"KEY OF HEAVEN" v firmen usuju \$1.50

"KEY OF HEAVEN" v imitiranem usuju \$1.—

Naročite pri: SLOVENIC PUBL. CO.

216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA		IGRE	
1 Domače živali Spisal Damiir Felgel	19 Tokraj in onkraj Sotle Spisal Fridolin Zolna	28 Magda (Igra) — Alojzij Remeč	29 Peterčkove poslednje sanje (Igra) — Pavel Golin
2 Kreutzerjeva sonata Spisal L. N. Tolstoj	22 Balade in romance Spisal A. Aškerc	30 Potopljeni zvon (Igra) — Gerhart Hauptmann	31 Revizor (Igra) — Nikolaj Vasiljevič
3 Andrej Ternovc Spisal Ivan Albreht	23 Zbrani spisi za mladino Spisal Engelbert Gangl	32 Spodobni ljudje (Igra) — L. Lipovec	33 Črne maske (Igra) — L. Andrejč
6 Preganjanje indijanskih misijonarjev Spisal Josip Spillman	24 Andersonove pripovedke za mladino Pripredila Utva	34 Antingone (Igra) — Poslovenil C. Golar	Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!
8 Pravljice Zapisal H. Majar	14 Pravljice in pripovedke za mladino Spisal Silvester Košutnik	36 Sveti Just (Igra) — Spisal dr. F. Petronio	37 Fabiola in Neža (Igra) — Poslovenil J. Podberšek
10 Dedek je pravil Spisal Julij Slapšak	15 Suneški invalid Spisal Silvester Košutnik	38 Tončkove sanje na Miklavžev večer (Igra) — J. Erbežnikin F. Roje	
12 Frank Baron Trenk Po raznih virih napisal Gjuro Pandurič	17 Vojnimir ali poganstvo in krst Spisal Josip Ogrinec		
13 Pariški zlatar Poslovenil Silvester K.	25 Duhovni boj (Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupoll		
16 Spisi Kristofa Smida Poslovenil P. F. Hrovat	26 Denar Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogrš		
18 Mladim srcem Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino, Spisal Kaver Meško			

Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljivo omeniti več zbirki, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.